

*Tặng các sinh viên và giáo viên một thời,
hiện nay và tương lai của Trường Nội trú Rajk.*

LỜI GIỚI THIỆU

Bạn đọc cầm trên tay cuốn thứ hai mươi một⁽¹⁾ của tủ sách SOS², cuốn Các ý tưởng về chủ nghĩa tư bản của Kornai János. Đây là cuốn sách thứ tám của ông được dịch ra tiếng Việt (trong đó có cuốn Những mâu thuẫn và nan

(1) Các quyển trước gồm:

1. J. Kornai: *Con đường dẫn tới nền kinh tế thị trường*, Hội Tin học Việt Nam 2001, Nhà Xuất bản Văn hóa Thông tin (NXB VH TT) 2002; *Con đường dẫn tới nền kinh tế tự do* (NXB Tri thức. 2007)
2. J. Kornai: *Hệ thống Xã hội chủ nghĩa*, NXB Văn hóa Thông tin 2002
3. J. Kornai - K. Eggleston: *Chăm sóc sức khỏe cộng đồng*, NXB VH TT 2002
4. G. Soros: *Giả kim thuật tài chính*
5. H. de Soto: *Sự bí ẩn của tư bản*, NXB Chính trị Quốc gia, 2006 [Sự bí ẩn của Vốn]
6. J. E. Stiglitz: *Chủ nghĩa xã hội đi về đâu?*
7. F.A. Hayek: *Con đường dẫn tới chế độ nông nô*
8. G. Soros: *Xã hội Mở*
9. K. Popper: *Sự Khốn cùng của Chủ nghĩa lịch sử*
10. K. Popper: *Xã hội mở và những kẻ thù của nó, I, Plato*
11. K. Popper: *Xã hội mở và những kẻ thù của nó, II, Hegel và Marx*
12. Thomas S. Kuhn: *Cấu trúc của các cuộc Cách mạng Khoa học*
13. Thomas L. Friedman: *Thế giới phẳng*, Nhà xuất bản Trẻ, 2006
14. *Một năm Hội nghị Diên Hồng Hungary* do Nguyễn Quang A tuyển, dịch, biên soạn
15. Kornai János: *Bằng Sức mạnh Tư duy, tiểu sử tự thuật đặc biệt*, NXB Thanh Hóa, 2008
16. Kornai János: *Lịch sử và những bài học*, NXB Tri thức, 2007
17. Peter Drucker: *Xã hội tri thức, Quản lý, Kinh doanh, Xã hội và Nhà nước*, tập tiểu luận
18. Murray Rothbard: *Luân lý của tự do*
19. Amartya Sen: *Tư tưởng về công bằng*, sắp xuất bản
20. Kornai János: *Chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa tư bản, dân chủ và thay đổi hệ thống*, sắp xuất bản

giải được xuất bản từ lâu trước năm 2000 và không thuộc tủ sách SOS²).

Cuốn Các ý tưởng về chủ nghĩa tư bản chưa phải là cuốn Hệ thống tư bản chủ nghĩa cặp tương ứng với cuốn Hệ thống xã hội chủ nghĩa của ông, mà chỉ có thể coi là phác họa của tác phẩm lớn chưa được viết đó nhằm phân tích và phê phán chủ nghĩa tư bản theo khung khổ tư duy riêng của Kornai. Nó gồm 4 tiểu luận riêng biệt. Tác giả hoàn tất bản thảo cuối cùng vào ngày 22-2-2011 và gửi cho nhà xuất bản Viện Hàn Lâm Khoa Học Hungary. Hy vọng bản tiếng Hung và bản tiếng Việt sẽ ra mắt tại Budapest và Hà Nội cùng một lúc.

Tôi nghĩ cuốn sách rất bổ ích cho các sinh viên kinh tế, các nhà chính trị, các nhà kinh tế học, các nhà nghiên cứu khoa học xã hội nói chung, và tất cả những ai quan tâm đến các vấn đề của chủ nghĩa tư bản, của các nền kinh tế chuyển đổi.

Bản dịch chắc còn nhiều thiếu sót mong bạn đọc thông cảm, lượng thứ, và chỉ bảo.

01-3-2011

NGUYỄN QUANG A

DẪN NHẬP

Nhiều loại cảm giác và ý tưởng đã dẫn tôi để tặng cuốn sách mới của mình cho các sinh viên và giáo viên một thời, hiện nay và tương lai của Trường Chuyên nội trú Rajk⁽¹⁾. Trong nhiều thập kỷ nhiều loại dây kết nối giữa chúng tôi. Tôi đã vui lòng diễn tập công khai một số bài giảng của mình tại Trường, suy ngẫm lại sự đón nhận ở đó đã góp phần vào sự chín muồi của nội dung muốn nói của tôi. Trong đường đời của mình nhiều

---

(1) Rajk László Szakkollégium là trường chuyên mang tên Rajk László, được thành lập năm 1970 tại Đại học Kinh tế Budapest (mang tên Karl Marx, nay là Đại học Corvinus) dưới sự tổ chức của thầy Chikán Attila. Rajk László là một lãnh tụ cộng sản Hungary nổi tiếng, đã chiến đấu chống phát xít, bị phát xít Đức bỏ tù, rồi làm Bộ trưởng Bộ Nội vụ, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao sau khi Đảng cộng sản Hungary lên nắm quyền, nhưng ông đã bị các đồng chí của mình vu oan và xử tử. Vì thế việc trường lấy tên ông khi đó có ý nghĩa tượng trưng của nó.

Ngoài việc học các môn theo chương trình chung, sinh viên của trường chuyên Rajk còn được học thêm các môn học do chính hội đồng trường (gồm đại diện giáo viên và sinh viên) hoàn toàn tự chủ tổ chức và mời các học giả bên ngoài đến dạy (mang tính ngoại khóa nhưng có theo dõi kết quả nghiêm túc), sinh viên cũng tham gia nghiên cứu khoa học. [Chú thích của người dịch].